

POŚMIEWAĆ SIĘ (64) *vb impf*

się (56), się (8).

o, e oraz a jasne.

inf pośmiewać się (2). ◇ *praes 1 sg* pośmiewam się (3). ◇ *2 sg* pośmiewasz się (2). ◇ *3 sg* pośmiewa się (12). ◇ *1 pl* pośmiewamy się (1). ◇ *3 pl* pośmiewają się (7). ◇ *praet 3 sg m* pośmiewał się (4). ◇ *3 pl m pers* pośmiewali się (11). ◇ *fut 2 sg m* będziesz się pośmiewał (1). ◇ *3 sg m* będzie się pośmiewał (4). ◇ *3 pl m pers* będą się pośmiewać (1) *BibRadz*, pośmiewać się będą (1) *RejZwierc*. ◇ *imp 2 sg* pośmiew(a)j się (2). ◇ *2 pl* pośmiewajcie się (1). ◇ *con 3 sg m* by się pośmiewał (5). *f* by się pośmiewała (1). ◇ *3 pl m pers* pośmiewaliby się (1). ◇ *part praes act* pośmiewając się (5).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVII w.

Drwić, wysmiewać się; irridere Vulg, Modrz, Cn; deridere Vulg, Calep, Cn; ridere Calag, Cn; illudere Vulg; ludere Calag; ludificare, subsannare Calep (64) : A gdy ten wielki hetman [tj. diabeł] co tak fwiątem toczy/ Z dopuśzczenia Páńfkiego proporce roftoczy/ [...] To iuz idą káždy w fwą dobrzy towarzyfze/ Zdraycá fie pośmiewáiąc ná kominie piŕze. *RejWiz* 139; *BielKron* 123; Tedyć oni lámi (wędług fwych potwarzy/ fwych wykrętow Sofiltickich y fortyłow/ ktoremi fromocą prawdę y wiaré Apoftolŕką/ y pośmiewáią fię) máią dwu Bogow *GrzegRóżn* C4; *Calag* 459a; Z oftręgo ćiernia koronę vwili/ náfzemu Pánu ná głowę wtłoczyli/ pośmiewáiąc fię/ przed nim pokłękáli/ Krolem go zwáli. *ArtKanc* D9v; *Calep* 310a, 616a, [1020]b.

pośmiewać się z kogo, z czego (41): Z niezczęfnego fie nie pośmieway. *BielŻyw* 10, 18, 100; *MurzNT* 128v *marg*; *RejWiz* 103; Bo nie vćiwa rzecz ieŕt v Aŕsyriyczykow/ gdyby niewiáftá pośmiewáłá fie z mężá/ tho czyniác áby od niego wyŕŕlá niewinną będąc. *Leop Iudith* 12/11; Niepośmiewayćie fie ieden z drugiego [*Nolite detrahere alterutrum*]/ bráćia moi. *Leop Iac* 4/11, *3.Reg* 18/27, *Iob* 30/1, *Prov* 14/9, *Sap* 4/18, 11/15 (14); *BibRadz* 1.*Reg* 31/4; A nákoniec niewiedzą lámi w co wierzą/ á przedfię fie chcą z onymi vczonymi ludźmi porownác/ y owłzem fie pośmiewáią z nich ofzczyrzájący fie z nich/ Iákoż to może być [w *Trójcy Św.*] ieden y trzey? *SarnUzn* F6; *RejPos* 288, 288v [2 r.], 305v, [308]; Oto ktore fię pośmiewa z oycá/ á ktore gárdzi płodem mátki fwey/ niech go wykluią krucy wodni/ á lámeo niech ziedzą młode orłętá. *KuczbKat* 309; A ktemu áby cie ludzie ŕobie iáko málowánęo obrafká pálcý nie vkázowáli pośmiewáiąc fie s ciebie. *RejZwierc* 41, 64, 89, 135, 144v, 186v, 191, 235; *WierKróc* A2; *ModrzBaz* 65v; *ArtKanc* D13, E6; *PowodPr* 79.

pośmiewać się komu (2): Niemogę ia młodości mey pánu bogu dáć/ fluząc iemu/ boby mi fie ŕwiát pośmiewał rzekąc. Ten młodzieniec niechce obcowác z ludźmi *HistRzym* 113v. *Cf pośmiewać się komu w czym.*

pośmiewać się komu w czym (1): Vmieráiąc, poruczám duŕżę Oycu memu/ ty fię w tym pośmiewałz Wykupicielowi fwemu. *ArtKanc* E15.

pośmiewać się kim (1): Włfyłcy widząc proŕtość mą mną fie pośmyewáli *LubPs* Fv.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): A dzieie fie częŕftokróć v nas/ z czego fie ono pośmiewał Diogenes/ Iż wielcy złodzieie máłých wieŕżą. *PowodPr* 79.

W charakterystycznych połączeniach: pośmiewać się z brata, z grzechu, jeden z drugiego, z mądrości, z mędrkow, z męża, z nauki, z nieszczęstnego, z ojca, z postrachow, z powieści, ze słuchow, z soboty, z [czyich] stanow, z ubogich, z upadku [czyjego], z [czyich] żywotow.

*Szeregi: »pośmiewać się a pohańbiać« (1): Słydzylz też co powieda o Oycu swoim niebiełkim/ iż sie on pośmiewa á pohańbia takie mądrości/ ktore w prołtocie łercá łwego nie łtoią przy nim *RejPos* 289.*

*»szydzić a pośmiewać się« (1): łfydził á pośmiewał sie łnich Eliałz *Leop* 3.*Reg* 18/27.*

*»wzgardzać a pośmiewać się« (1): doktorowie wielcy/ wzgardzáli á pośmiewáli sie z onych nowozyáwionych łłuchow á powieści *RejPos* 288.*

Przen (1) :

*Zwrot: »sam z siebie się pośmiewać« = wystawiać się na pośmiech (1): Kxięgi Páralipomenon [...] ták zacne á ták známienite łá/ że ielliby kto łobie vmienie piłm bez nich chciał hárdzie przypisowác/ tedyby sie łam z łiebie pośmiewał. *Leop* *B4v.*

*a. O stosunku Boga do spraw ludzkich (10) : Pośmiewa sie on pátrząc tu ná ty kugłárłtwá/ Pátrząc iáko kto pilen łwoiego włodárłtwá. *RejWiz* 138v; A nic ony tego niebożátká nie pátrzą áni o tym rozumieią/ iż sie Pan łrodze pośmiewa á ná wielkiey pieczy ma ty łpráwy á połtáwy ich. *RejPos* 306.*

*pośmiewać się z kogo, z czego (8): A Pan sie z nas pośmiewa pátrząc ná ty błędy *RejWiz* 60, 174v, 184; *RejAp* 47v; *RejPos* 172v, 288v; A zá żywotá ielzczę nie mnimay ábyć Pan vłtáwicznie sie nie pośmiewał s tey nádełey połtáwy iego *RejZwierc* 48, 191; [Bog z niebá pośmiewa łię z łiebie/ y łam Pan niebiełki nátrzáła łię z łpraw twoich *WerReguła* 83].*

*Ze zdaniem dopełnieniowym (1): S czego sie Pan pośmiewa/ iż łwiát ták łzáleie. Odmieniáiąc rozlicznie wymyłły łwoiemi/ Co Pan łam połtánowił *RejWiz* 184.*

W charakterystycznych połączeniach: z daleka się pośmiewać, prawie, snadnie, srodze, ustawicznie; z nádełey postawy się pośmiewać, z wykrętu, z wzroku.

Synonimy: nagrawać się, natrzásać się, oszczyrzać się, szydzić.

Formacje współrdzenne cf ŚMIAĆ SIĘ.

*Cf **POŚMIEWAJĄCY SIĘ***